

'Laat mij dan maar de eerste zijn'

Meditatie ds. Gerard Rinsma zondag 21 oktober 2018

1ste schriftlezing: Jesaja 29:18-24

2de schriftlezing: Marcus 10:32-45

OVERWEGING

Gemeente van Onze Heer Jezus Christus,

Ik vind het helemaal niet onbegrijpelijk, dat die twee leerlingen van Jezus toch graag willen weten of ze ergens op mogen rekenen. Ze zullen er ook wel reden voor gehad hebben. Waarschijnlijk waren zij de allereerste discipelen en ze willen een soort kalifaat organiseren straks. Ze denken: in zo'n gezelschap van twaalf, als alles goed loopt, kunnen niet alle mensen gelijk zijn. Sommigen moeten meer verantwoordelijkheid dragen en de leiders zijn en anderen vormen de grote middenmoot en dan heb je nog het voetvolk dat het dienende werk moet doen, en dat zijn de laatstgekomenen natuurlijk. Met zoveel woorden vragen ze Jezus: hebt u al eens over de hiërarchie in ons bedrijf nagedacht? Wie er directeur gaat worden? Want die zijn in het koninkrijk van God toch ook nodig?

De anderen zijn, zoals we lezen, daar verschrikkelijk tegen, niet omdat ze het ideaal van de gelijkheid koesteren. Nee, ik denk dat ze denken: verdraaid, als Jezus hun dat toestaat, dan hebben wij onze kans verspeeld. Die broers spreken voor hun beurt, daar moet je het nou nog niet over hebben. Dat wordt straks allemaal wel bekeken. Ze willen ruimte maken voor hun eigen kansen.

En dan valt het mij op – en daar begint mijn verbazing – dat Jezus die broers niet bestraft. Hij zegt niet: o, wat een vreselijke vraag, nou ben ik zo lang bij jullie geweest en hebben jullie dan nog niets begrepen van mijn boodschap en van mijn levensontwerp? Nee dat doet hij niet. Hij zegt ook niet tegen de andere discipelen: jullie hebben gelijk, of laten we er nu niet over praten, we hebben wel wat anders te doen, geconfronteerd met de vijandschap. Nee, hij gaat dieper graven. Hij doet een merkwaardige stap dieper, hij gaat erover reflecteren. Hij zegt: jullie weten dat zij die regeerders van de volken heten heerschappij over hen voeren en hun rijksgroten oefenen macht over hen. Zo is het echter onder u niet. Maar wie groot wil worden onder u, zal uw dienaar zijn en wie onder u de eerste wil zijn, zal aller slaaf zijn. ¹

¹ Marcus 10:42-43

En dan moet ik toch een misverstand uit de weg ruimen. Te vaak is dit uitgelegd alsof Jezus hier nederigheid wil leren, die in de opvoeding van kinderen vaak vertaald wordt als fatsoenlijk zijn, bescheiden blijven. Niet altijd de éérste willen wezen. Als de schaal met koekjes rondgaat. Als het om de afstandsbediening gaat, of de plek achter de computer. Zo heb ik vroeger ook vaak in de winkel van de bakker gestaan, helemaal achteraan. Nummertje in mijn hand netjes wachtend wanneer ik aan de beurt was om dan van helemaal achter in de winkel tussen de mensen door naar de toonbank te lopen en dan triomfantelijk mijn bestelling door te geven.

Maar aan ieder, die beloofd heeft om Jezus te volgen, vertrouwd te maken met zijn woorden, zijn handelen, bekend te maken met zijn verhalen, vraag ik om goed te lezen wat Jezus nu precies zegt. Als iemand van u de eerste wil zijn, dan zegt Jezus niet: dat mag niet, je moet altijd de laatste willen wezen. Ja, Jezus heeft wel een belofte voor de laatsten, die zullen de eersten worden. Maar dat is hier niet aan de orde. Als iemand van jullie de eerste wil zijn, nou goed, laat ze de eerste willen wezen. Jacobus en Johannes zaten erover te spinnen hoe ze de eersten konden zijn. Dat mag. We willen toch in vele opzichten de eerste zijn? Toch niet alleen in de sport. We leven toch allemaal in een wereld waarin je op een of andere wijze geacht wordt een eigen bijdrage te kunnen leveren? Waar veel mensen de kans hebben door hun gaven te excelleren. En moet je dat dan niet doen? Aan wie hadden dan de Nobelprijzen moeten worden uitgereikt: voor natuurkunde, scheikunde, economie, voor de geneeskunde én voor de vrede?

Als iemand de eerste wil zijn, als er iemand van jullie wil excelleren, als die misschien alleen maar voorop wil lopen, als die alleen maar in een bepaald iets een initiatief wil nemen, of een eigen weg wil gaan, of denkt: vooruit, dat moet nu gebeuren, daar ga ik maar eens aan staan – zou dat verkeerd zijn? Dat is niet erg. Er moeten overal in de wereld mensen zijn die ergens de eerste in willen wezen. Het is zelfs heel hard nodig.

Maar tegelijk hoor ik Jezus hier ons waarschuwen: denk erom, de eerste te willen zijn, dan kan, dat moet in vele gevallen, maar er is maar één stap, en dan gaat het mis. Als je de eerste wil zijn, dan win je ruimte, dan win je macht.

Maar wat ga je daarmee doen? Die kun je dan gebruiken om nog

meer ruimte te maken voor nog meer mensen, nog meer warmte te scheppen voor nog meer humaniteit. Maar je kunt het ook gebruiken om het allemaal naar jezelf toe te halen en de rest te laten stikken. Je kunt een verschrikkelijke omslag maken als je eenmaal de stap hebt gedaan van de eerste te willen zijn. Je kunt afglijden van president tot dictator, van kerkvorst tot inquisiteur, van weldoener tot mensenhater, van idealist tot terrorist, van brave hendrik tot wrede folteraar. De bijbel, maar ook onze geschiedenis zit vol van voorbeelden, die zo goed leken te beginnen.

Denk aan Saul, denk aan Salomo, denk aan Romeinse keizers. Enzovoort, enzovoort. En dan zegt Jezus zo eigenaardig: zo is het niet bij jullie. Zo mag het bij jullie niet gaan, zegt de nieuwe Bijbelvertaling. Maar Jezus formuleert het niet als een morele eis, maar als een constatering. Zo is het niet bij jullie. Jullie vormen ook een samenleving, maar dan een contrastsamenleving, waarin het er anders aan toegaat. Je mag de eerste zijn op een ogenblik, maar als je de eerste wilt wezen, dan moet je wel bedenken waarvoor je de eerste bent. Onze contrastgemeenschap staat in het kader van het rijk van God.

Want het is niet zo, dat Jezus nooit macht heeft willen hebben. Het is niet zo, dat Jezus nooit de eerste heeft willen zijn. Jezus wou wel de eerste zijn. Jezus wilde wel macht hebben. Kijk maar eens naar de verzoeken in de woestijn, als de duivel hem alle koninkrijken van de wereld aanbiedt, dan zegt hij niet: die wil ik niet hebben, daar sta ik boven, ik wens geen macht. Nee, hij zegt alleen dat dit de verkeerde weg is. Dat is de macht, die je met geweld veroverd op anderen. Dat is de macht, die je door intriges en manipulaties probeert uit te oefenen, dat is de macht, die je door terreur en angst probeert te behouden. Dat is de macht, die de ander overmeestert en geen keuze laat. Dat is de macht, die de ander aan je ondergeschikt maakt, tot slaaf reduceert. Zo zal het onder jullie niet zijn! Zoals het er overal in de wereld aan toe gaat en zoals heersers met hun ondergeschikten denken te kunnen omgaan. Zoals slavenhouders met hun slaven en slavinnen meenden te mogen omgaan: als hun bezit. Zoals bazen met hun personeel, hun werknemers meenden te mogen omgaan - voor jou tien anderen. Zoals mannen met vrouwen meenden te mogen omgaan. En gingen we vroeger ook niet zo met kinderen om? Die als vanzelfsprekend hun ouders moesten gehoorzamen, meisjes, die als

vanzelfsprekend in de huishouding moesten. En jongens, die als vanzelfsprekend hun loon moesten inleveren.²

We kunnen het ons niet meer voorstellen, dat kinderen als bezit werden gezien; zoals we het ons ook niet meer kunnen voorstellen dat een generaal 100 jaar geleden het leven van talloze – wat zeg ik – duizenden soldaten opofferde voor de verovering van een paar meter vijandelijk gebied.³

Maar de revolutie, die in het denken over het kind heeft plaatsgevonden; de revolutie, die er in het denken over vrouwen heeft plaatsgevonden; de revolutie, die er in het denken over slaven heeft plaatsgevonden, die wordt hier door Jezus al in gang gezet, die wordt hier al door Jezus verkondigd.

Met zijn antwoord gaat Jezus rechtstreeks tegen de ambities van zijn leerlingen in. In zijn rijk wordt met andere maten gemeten. Niet degene die de hoogste sport van de ladder weet te bereiken heeft of de beste carrière heeft gemaakt, maar degene die weet of te dalen tot de onderste,

² Vroeger werden kinderen niet als kinderen gezien, maar als kleine volwassenen. Ze werden gezien als extra handen die konden bijdragen aan de arbeid die nodig was om het gezin in leven te houden. Tegenwoordig krijgen kinderen volop ruimte om zich te ontwikkelen. Een belangrijk aspect hierbij is bijvoorbeeld het spelen met speelgoed.

In pre-industriële economieën was kinderarbeid een onmisbaar onderdeel van de samenleving. Het 'kind' zoals we het tegenwoordig kennen, bestond nog niet. Kinderen begonnen actief mee te doen in activiteiten zoals jagen, landbouw en opvoeding zodra ze competent genoeg waren. In veel huidige, niet-Westerse, samenlevingen ben je met 13 jaar volwassen en 'competent'. Het werk van kinderen was in pre-industriële samenlevingen belangrijk, omdat hun arbeid nodig was voor eigen overleven en dat van hun groep.

In de late 18e eeuw kwam de Industriële Revolutie op gang in Groot-Brittannië. Dit leidde tot een grote toename van industriële uitbuiting van arbeid, inclusief kinderarbeid. Industriële steden zoals Birmingham, Manchester en Liverpool groeiden van kleine dorpen naar grote steden met toenemende kindersterfte. De omstandigheden waarin kinderen moesten werken waren erbarmelijk. Kinderen moesten als vierjarigen al mee werken in productiefabrieken en mijnen. Daar maakten ze lange dagen in gevaarlijke en vaak fatale werkomstandigheden. Sommige kinderen moesten aan de slag in de bouw of als huispersoneel. De werkdagen waren lang: bouwvakkers werkten in de zomer maar liefst 64 uur in de week, terwijl huisbedienden de 80 uur aantikten.

³ Met uitzondering van Spanje en de Scandinavische landen, Zwitserland en Nederland, zouden uiteindelijk alle Europese landen bij de Eerste Wereldoorlog betrokken raken. Algemeen werd verwacht dat het een korte oorlog zou worden. Weer thuis als de bladeren vallen en Back home before Christmas (Weer thuis voor Kerstmis), waren veelgehoorde slagzinnen. Maar het werd een ongekend lange en wrede oorlog waarvan de fronten al na anderhalve maand vast lagen. Al in de eerste oorlogsmaanden 1914 bleek dit: de Belgen verloren 30.000 mensen (in 5 maanden evenveel als in elk daaropvolgend oorlogsjaar), de Duitsers 241.000 en de Fransen 306.000.

Wat volgde was een zinloze loopgravenstrijd die miljoenen slachtoffers kostte. Bij één veldslag, zoals de Slag om Verdun of de Slag aan de Somme, vielen meer doden en gewonden dan bij alle veldslagen van de eeuw daarvoor samen (bij de Somme 600.000 geallieerden en 750.000 Duitsers).

Slechts heel langzaam drong bij de militaire opperbevelen het inzicht door dat in deze oorlog, waarin zij de aanval nog als alleenzalmakend beschouwden, verdedigers altijd in het voordeel waren. Aanvallers sneuvelden bij bosjes doordat snelvuur en granaatbombardementen de oude gevechts- en wapentechniek inmiddels hopeloos ouderwets hadden gemaakt.

waar hij aller slaaf is. En de macht, die hij daarmee verovert, of beter ontvangt, heet niet meer macht, maar gezag.

Pilatus beseft dat op het moment dat Hij Jezus ondervraagt:

‘Waar komt u vandaan?’ En als Jezus dan geen antwoord geeft en Pilatus hem toebijt: ‘Waarom zegt u niets tegen mij? Weet u dan niet dat ik de macht heb om u vrij te laten of u te kruisigen?’ antwoordt Jezus: ‘De enige macht die u over mij hebt, is u van boven gegeven.

De enige macht, die Jezus boven zich erkent, de enige macht, waarnaar hij zich richt, is de wil van God. Gij zult de Heer uw God alleen aanbidden en Hem alleen dienen, zegt Jezus dan tegen de duivel. De weg die jij, duivel, mij wijst, is de verkeerde weg, want daarmee zal ik alleen maar macht voor mijzelf vergaren en ik zou altijd bang blijven op een goed moment die macht te verliezen. En daarom zou ik voortdurend mijn tegenstanders laten bespioneren, journalisten laten vermoorden, nepnieuws verzinnen, trollen rondsturen en computers gaan hacken.

Maar wist Jesaja al, ieder die op onrecht zint, zal vergaan:

Want het is gedaan met de geweldenaar, voorbij met de spotter.

Ieder die op onrecht zint, zal vergaan: wie een ander valse beweringen ontlokt, wie de rechters in de poort wil verstrikken, wie het recht van de rechtvaardige schendt met loze beweringen.⁴

Maar de enige macht, zegt Jezus, die ik wil bezitten, de enige macht, die ik wil ontvangen, is de macht, die mij uit vrije wil wordt geschonken. En die macht heet gezag.

En als je dan door het evangelie heen bladert, dan ontdek je hoe Jezus dat gezag heeft gekregen. Door consequent zijn hart open te stellen voor mensen in nood. Door consequent naar hen te luisteren, met hen begaan te zijn en hun pijn aan te horen. Noem ze maar op: de man met de verschrompelde hand,⁵ de verlamde man, die door zijn vrienden door het dak naar beneden werd gelaten.⁶ De vloeiende vrouw en de

⁴ Jesaja 29:20

⁵ Weer ging hij naar de synagoge. Daar was iemand met een verschrompelde hand. ²Ze letten op hem om te zien of hij die op sabbat zou genezen, zodat ze hem zouden kunnen aanklagen. ³Hij zei tegen de man met de verschrompelde hand: ‘Kom in het midden staan.’ ⁴Aan de anderen vroeg hij: ‘Wat mag men op sabbat doen: goed of kwaad? Een leven redden of het vernietigen?’ Maar ze zwegen. ⁵Hij keek hen boos aan, maar ook diepbedroefd vanwege hun hardleersheid, en toen zei hij tegen de man die in het midden stond: ‘Steek uw hand uit.’ Hij stak zijn hand uit en er kwam weer leven in. ⁶De farizeeën verlieten de synagoge en gingen meteen met de herodianen overleggen hoe ze hem uit de weg zouden kunnen ruimen.

⁶ Toen hij enkele dagen later terugkwam in Kafarnaüm, werd bekend dat hij weer thuis was. ²Er stroomden zo veel mensen toe dat er zelfs voor de deur geen plaats meer was, en hij verkondigde hun Gods boodschap. ³Er

man met de onreine geest, het dochttertje van Jairus. Door zich voor niemand te schamen, door zich voor niemand te goed te voelen, door zich door iedereen te laten aanraken en niet bang te zijn daardoor zelf onrein te worden, als hij hen ging genezen. Door alle taboes op het gebied van rein en onreinheid te negeren, te doorbreken. En door in Gods naam zonden te vergeven en daarmee mensen te bevrijden van hun schuld.

En dat is het andere, waardoor Jezus gezag wint: door zijn onverschrokken moed, waarmee hij duivels, demonen te lijf gaat en kritikasters de mond snoert, wind en golven toespreekt. En tenslotte, zoals Marcus in het begin opmerkt, wint Jezus gezag, doordat de mensen onder de indruk van zijn onderricht. Want, zo staat er, hij sprak hen toe als iemand met gezag, niet zoals de schriftgeleerden.⁷ Iedereen was zo verbijsterd dat ze tegen elkaar zeiden: 'Wat is dit allemaal? Een nieuwe leer met groot gezag!⁸ Zelfs als hij onreine geesten een bevel geeft, wordt hij gehoorzaamd.'

En tegelijk herkennen mensen in deze Jezus hem een goddelijke barmhartigheid, mededogen, ontferming, die niemand naar de ogen kijkt, geen onderscheid maakt, maar zich laat gezeggen door, door door,.....ja, waardoor?

werd ook een verlamde bij hem gebracht, die door vier mensen gedragen werd. ⁴Omdat ze zich niet door de menigte konden wringen, haalden ze een stuk van het dak weg boven de plaats waar Jezus zat, en toen ze een opening hadden gemaakt, lieten ze de verlamde op zijn draagbed naar beneden zakken. ⁵Bij het zien van hun geloof zei Jezus tegen de verlamde: 'Vriend, uw zonden worden u vergeven.' Er zaten ook een paar schriftgeleerden tussen de mensen, en die dachten bij zichzelf: ⁷Hoe durft hij dat te zeggen? Hij slaat godslasterlijke taal uit: alleen God kan immers zonden vergeven! Jezus had meteen door wat ze dachten en dus zei hij: 'Waarom denkt u zoiets?' ⁹Wat is gemakkelijker, tegen een verlamde zeggen: "Uw zonden worden u vergeven" of: "Sta op, pak uw bed en loop"? ¹⁰Ik zal u laten zien dat de Mensenzoon volmacht heeft om op aarde zonden te vergeven.' Toen zei hij tegen de verlamde: ¹¹'Ik zeg u, sta op, pak uw bed en ga naar huis.' ¹²Meteen stond hij op, pakte zijn bed en ging weg; allen die dit zagen, stonden versteld en loofden God. 'Zoiets hebben we nog nooit gezien,' zeiden ze.

⁷ Marcus 1:21 Ze gingen op weg naar Kafarnaüm, en op de eerstvolgende sabbat ging Jezus naar de synagoge en onderwees er de mensen. Ze waren diep onder de indruk van zijn onderricht, want hij sprak hen toe als iemand met gezag, niet zoals de schriftgeleerden.

Marcus 1:27-28 Iedereen was zo verbijsterd dat ze tegen elkaar zeiden: 'Wat is dit allemaal? Een nieuwe leer met groot gezag! Zelfs als hij onreine geesten een bevel geeft, wordt hij gehoorzaamd.' Het nieuws over Jezus verspreidde zich al gauw overal in Galilea.

⁸ **evxousi, a, aj, h`**—**1.** freedom of choice, right to act, decide, etc. J 10:18; Ac 5:4; Ro 9:21; 1 Cor 9:4ff, 12; 2 Th 3:9; Hb 13:10; Rv 13:5; 22:14.—**2.** ability, capability, might, power Mt 9:8; Mk 1:22, 27; Lk 10:19; Ac 8:19; Rv 9:19; 20:6.—**3.** authority, absolute power Mt 21:23, 24, 27; 28:18; Mk 2:10; Ac 26:12.—**4.** power or authority exercised by rulers, etc., by virtue of their office—**a.** ruling power, official power Lk 7:8; 20:20; 17:12f.—**b.** domain, jurisdiction Lk 4:6; 23:7; Eph 2:2; Col 1:13.—**c.** bearers of authority in the state, authorities, officials, government Lk 12:11; Ro 13:1, 2, 3; cosmic powers above and beyond the human sphere but not unrelated to it 1 Cor 15:24; Eph 1:21; 3:10; Col 2:15.—**5.** means of exercising power, prob. a veil 1 Cor 11:10.
[pg 70]

Het roepen van en blinde bedelaar, vertelt Marcus even verderop. Toen die hoorde dat Jezus uit Nazaret voorbijkwam, begon hij te schreeuwen: 'Zoon van David, Jezus, heb medelijden met mij!' En als de omstanders hem toesnauwen, dat het geen pas geeft, schreeuwt hij des te harder: 'Zoon van David, heb medelijden met mij!'

En dan laat Jezus zien, waarin hij de eerste is. Dan laat hij zien op welke manier hij groot wil zijn. Door zich te laten gezeggen door de roep om ontferming en zich te laten raken door de pijn, het verdriet van zo- maar een arme sloeber langs de kant van de weg. Voor de leerlingen een verwijzing naar de profetie van Jesaja:

Op die dag zullen doven kunnen horen hoe uit een boek wordt voorgelezen, en blinden zullen met eigen ogen zien, bevrijd van duisternis en donkerheid.⁹

Voor de leerlingen was dat een les voor het leven: het heeft hen niet ontmoedigd, maar veel meer overtuigd dat in deze mens Jezus Gods barmhartigheid aan het licht was gekomen. Want wanneer zijn kinderen zien wat ik in hun midden heb verricht, zullen zij eerbied hebben voor mijn naam, de heiligheid erkennen van de Heilige van Jakob en de God van Israël vrezen.¹⁰

En omdat Jezus de eerste was om te excelleren in de dienst, in het slaaf worden, omdat hij met dit volgehouden levensontwerp en dienstontwerp eenvoudig de eerste was, heeft God hem daarom verhoogd en hem een naam gegeven boven alle namen. Hij was de eerste en de eerste wordt beloond.¹¹

Maar wat betekent dat dan voor ons, als wij dicht bij hem willen blijven? Als wij ontmoedigd raken, omdat het in de kerk niet loopt zoals we vinden dat het moet gaan, omdat we merken dat veel mensen de kerk hebben afgeschreven of afgedaan, omdat we het gevoel hebben, dat ze steeds verder naar de zijkant van de samenleving duwt en steeds minder naar haar geluisterd wordt, misschien kunnen deze woorden van Jezus ons bepalen bij de kern.¹²

⁹ Jesaja 29:18

¹⁰ Jesaja 59:16

¹¹ Fil. 2:5 ⁵Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. ⁶Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, ⁷maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, ⁸heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis. ⁹Daarom heeft God hem hoog verheven en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, ¹⁰opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, ¹¹en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader.

¹² Schillebeeckx, Jezus het verhaal van een levende pg. 341

We zijn een tegenbeweging waarin het anders toe gaat dan in de buitenwereld; we vormen een gemeenschap, die er niet op uit is om te heersen, maar te dienen in navolging van onze heer Jezus, die daar toe tot het uiterste is gegaan en zijn leven heeft geofferd voor de vrijheid van mensen.

En als iedereen met de handen over elkaar staat, blijft staan, dat u, jij, het bent, die zegt: iemand moet de eerste zijn. Als iedereen toekijkt en zucht hoe erg het allemaal is, dat u, jij het bent, die zegt: als niemand iets doet, gebeurt er nooit wat. En als iedereen zegt: het haalt toch niks uit, dat u, jij het bent, die zegt: een reis van duizend mijlen begint met één eerste stap. Als iemand de eerste moet zijn, laat ik het dan zijn. Om elkaar opnieuw de hand te reiken, om de eerste stap te zetten, om de helpende hand uit te steken. Als iemand de eerste moet zijn, laat ik het dan zijn. Waarom niet? Zijn we bang om onszelf te verliezen, slaaf te worden, dienaar of dienaar van de ander? Als we zo denken, zouden we herinnerd moeten worden aan die laatste zin van Jezus. We zijn allemaal losgekochte mensen, die hun vrijheid aan Jezus te danken hebben. Hij heeft ons losgemaakt uit wat ons gevangen hield. Ons ego, de machten, die ons regeren. We zijn vrij om met hem om als losgemaakte mensen met hem mee te gaan en de eerste te zijn. Maar wel op de manier die Jezus ons heeft voorgeleefd. Amen.

Men kan stellen dat Mc. het centrale kerygma van het eschatologisch komen van Jezus-Mensenzoon, de parousie — een gebeuren dat nu al meer dan een generatie lang op zich laat wachten — wederom centraal wil stellen tegenover de ontmoediging en tegenover een tendens om de verrijzenis, die voor Mc. basis, grondslag en vooronderstelling van de parousieverwachting is, zelf tot object van de verkondiging te maken in plaats van de parousie. Hij wil het geloof der christenen in Jezus van Nazaret funderen als de in lijden en verwerping gekomen en weldra in macht komende Christus, Zoon Gods en Mensenzoon. In de kerkelijke vastentijd is Jezus afwezig; hij drinkt niet meer de wijn met zijn leerlingen tot op „die dag” als ze weer verenigd zijn (14,25). Tussen beide manifestaties van dezelfde Jezus van Nazaret: zijn aards verschijnen in prediking en praxis, in lijden en verwerping, en zijn eschatologisch verschijnen „in macht en heerlijkheid”, staat „het graf. Deze gemeente moet het hebben van woorden en daden van Jezus en van heel zijn aardse optreden in afwachting van zijn machtige komst. De gekruisigde is de komende mensenzoon. Mc. heeft daarom iets van het paulinisch christologisch concept en iets van het eschatologische kerygma van de Q-gemeente, maar zijn eigen kerygma ligt in de innerlijke band tussen de aardse Jezus (vooral in zijn lijden) en de parousie (8,27-9,8; 10,32-40). Komen van het rijk Gods en het komen van Jezus-mensenzoon in macht (parousie) vallen bij hem samen (9,1 met 13,26-27; zie 14,25), en daarom is de kerk intussen „verweesd”, getroost evenwel door Gods Geestesgave.

De verrijzenis, die Mc. vooronderstelt aan zijn kerygma van de parousie (16,6; 8,31; 9,31; 10,34), is dus nog geen verheerlijkende verhoging, geen in kracht stelling, maar grondslag van de parousieverwachting. Verhoging bij Mc. staat steeds in verband met de parousie, die spoedig komt maar niettemin onberekenbaar is (8,38; 9,2-8; 10,37; 13,26; 14,62).